

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2018-07-19 Nr. (1.20.-2018-713)2-965
į 2018-07-17 Nr. (16.1-42)SD-3997

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ NR. 18-8792
– 18-8794**

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga susipažinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateiktais derinti teisės aktų projektais – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 194 „Dėl vaiko teisių apsaugos valdymo srities priskyrimo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir kitų ministerijų kompetencijos nustatymo“ pripažinimo netekusiu galios“ projektu (Nr. 18-8792) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 24 d. nutarimo Nr. 1655 „Dėl Užsienio valstybėse likusių be tėvų globos vaikų parvežimo į Lietuvos Respubliką taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (Nr. 18-8794), pastabų šiems projektams neturi.

Teikiame pastabas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 28 d. nutarimo Nr. 302 „Dėl Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ tvirtinamos Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarkos aprašo projektui (Nr. 18-8793) (toliau – Aprašo projektas):

1. Aprašo projekte siūloma įtvirtinti reikalavimą, jog, kai vaiko tėvai gyvena skyriumi ar yra nutraukę santuoką, prieš vaikui laikinai išvykstant su vienu iš tėvų, su kuriuo nėra nustatyta jo gyvenamoji vieta, lydinčiu asmeniu ar vienam būtina gauti rašytinį kito iš tėvų, su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, sutikimą (4, 6, 9 punktai).

Paminėtina, kad iš esmės to paties turinio nuostatos buvo įtvirtintos keičiamo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo redakcijose, galiojusiose iki Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 25 d. nutarimo Nr. 414 ir vėlesnės redakcijų. Lydraštyje projekto rengėjai nenurodė priežasčių, argumentų dėl minėto reikalavimo įtvirtinimo. Taip pat nei lydraštyje, nei Aprašo projekte nėra aptarta, kaip bus užtikrintas tinkamas reikalavimo įgyvendinimas praktikoje.

Aprašo projekte nėra reglamentuota, kaip bus kiekvienu konkrečiu atveju patikrinta, įsitikinta, jog vaikui vykstant su vienu iš tėvų, nėra reikalingas kito iš tėvų sutikimas (Aprašo projekto 3, 4, 6 punktai), arba, kad vaikui vykstant kartu su jį lydinčiu asmeniu ar vienam, bus pateiktas tėvo (motinos), su kuriuo nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, sutikimas (Aprašo projekto 6, 9 punktai).

Vertinant siūlomą teisinį reglamentavimą, atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtintą tėvų valdžios lygybės principą ir kitas nuostatas dėl tėvų valdžios įgyvendinimo, tarp jų ir dėl klausimų susijusių su vaiku sprendimo, kai vaiko tėvai gyvena

skyriumi, taip pat į tai, jog įstatyminiame lygmenyje nėra įtvirtintos nuostatos dėl skyriumi gyvenančio vieno iš tėvų teisių ribojimo, sprendžiant vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybę klausimą (poįstatyminiame teisės akte negalima nustatyti teisių ribojimo).

2. Aprašo projektas tvirtinamas, siekiant reglamentuoti vaiko laikiną išvykimą į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, todėl kelia abejonių projekto rengėjų siūlymo Aprašo projekto 5 punkte įtvirtinti nuorodą – papildomai išvardyti Europos Sąjungos valstybes (Didžioji Britanija, Airija, Bulgarija, Kipras, Rumunija, Kroatija), kurioms netaikomi Šengeno erdvės reikalavimai, tikslingumas. Jeigu manoma, kad iš užsienio valstybių, nepriklausančių Šengeno erdvei, būtina išskirti nurodytas Europos Sąjungos valstybes, manytina, kad siekiant teisinio reglamentavimo nuoseklumo ir aiškumo, atitinkama nuostata turėtų būti įtvirtinta Aprašo projekto I Skyriuje „Bendrosios nuostatos“.

3. Siūlytina svarstyti Aprašo projekto II Skyrių papildyti nuostatomis dėl vaiko globą (rūpybą) patvirtinančio dokumento pateikimo Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams pareikalavus, jeigu į užsienio valstybę vyksta vaikas, kuriam nustatyta globa (rūpyba).

4. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 28 d. nutarimas Nr. 302 „Dėl Vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybes, nepriklausančias Šengeno erdvei, tvarkos aprašo patvirtinimo“ yra dėstomas nauja redakcija, o Aprašo projekto II Skyrius skirtas reglamentuoti vaiko laikino išvykimo dokumentus, siekiant teisinio reglamentavimo nuoseklumo ir aiškumo, siūlytina keisti šio skyriaus punktų eiliškumą, pirma įtvirtinant bendrų dokumentų, kurie turi būti pateikiami Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams, sąrašą, kituose punktuose reglamentuojant papildomų dokumentų sąrašą, kurie turi būti pateikiami Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams, priklausomai nuo vaiko vykimo į užsienio valstybę aplinkybių.

5. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo nuostatas, tarp jų įtvirtintas sąvokas, manytina, jog turėtų būti tikslinami Aprašo projekto 10 – 11 punktai arba Aprašo projektas papildytas kelionės organizatoriaus, organizuotos kelionės sąvokomis ir kt. Taip pat siūlytina svarstyti, jog Aprašo projekto 10 ar 11 punkte tikslinga įtvirtinti nuostatas dėl vaiko duomenų į sąrašą įrašymo tik turint vaiko atstovo pagal įstatymą (tėvo (motinos), globėjo, rūpintojo) rašytinį sutikimą bei asmens atsakingo už šių sutikimų turėjimą (saugojimą) kelionės metu.

6. Siūlytina Aprašo projekto III Skyrių papildyti nuostatomis dėl vaiko laikino išvykimo į užsienio valstybę, kai jis vyksta vienas.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė